

آینه

اطلاعات

یادداشت: «مذاکرات؛ لحن یا منطق؟»

عباس نجاری سبسی اگر مذاکرات ما با ۵۰۱ به‌ویژه آمریکا و متحدانش بر پایه‌احساس خوشبینی یا بدبینی، اعتماد یا بی‌اعتمادی یا عشق و نفرت طراحی شده باشد قطعاً دیر یا زود شکست خواهد خورد و در نتیجه دو طرف وارد بحرانِ تشدیدتر از گذشته خواهند شد. ما به‌دلیل شخصیت و چهره کاریزماتیک آقای اولیما یا منانت لیدی اشتون «مذاکرات با رویکرد سازنده» را شروع نکرده‌ایم که با فرازوشیپ در لحن آنها از آن خارج شویم. دلیل ورود هر دو طرف به مذاکرات با چنین رویکردی، نیاز متقابل آنها به یکدیگر است... انتظار پیشرفت سریع و بدون چالش در مذاکرات هسته‌ای نامعقول است. آنچه که دو طرف را وارد به توافق در رُتو کرد، همچنان بدون تغییر وجود دارد. بر این اساس باید از منطقی که ما را وارد به مذاکره نمود همچنان حمایت و با جدیت و مراقبت به مذاکرات ادامه داد.

انتقد

یادداشت: «رسالت توسعه‌ای دولت»

سعید لیلاز

دولت برای سال ۹۳ رویکردی اتخاذ کرده که طی آن فقط طرح‌هایی که در همان سال ۹۳ تکمیل و به بهره‌برداری خواهد رسید را موردتوجه قرار داده است. قطعاً این یکی از هوشمندانه‌ترین حرکات ضدتورمی برای سال ۹۳ است که در عین ضدتورمی‌بودن، و به این دلایل که پروژه‌ها در همان سال ۹۳ به بهره‌برداری می‌رسند اشتغال‌زا هم هستند و این حرکت هم رکود و هم تورم را درمان می‌کند. بنابراین اگر با دیدی کارشناسی به این بودجه نگاه کنیم متوجه خواهیم شد که بسیار متوازن است. به‌گونه‌ای که تأمین نیازهای اصلی کشور برای خروج از بحران، باعث می‌شود گام مهمی به سمت حرکت توسعه‌ای در بودجه سال ۹۳ هم برداریم.

یادداشت: «سنار یور فغ حصر»؛ فراهانظر بیان ساماتی

زمزمه‌های آزادی سران فتنه با آمدن دولت یازدهم و شخص دکتر روحانی به عرصه نظام، با قوت بیشتری از زبان بسیاری از حامیان فتنه ۸۸ شنیده می‌شود.قول‌هایی که شخص رئیس‌جمهور برای آزادی آنها در ابتدای دولت خود داده است و فضای ملتهبی که خلأ سوءاستفاده از آن را برای برخی فراهم کرده... درصدد هستند با تجمیع همه اهرم‌های فشار اعم از مردم دولت برای رفع حصر مصرانه اقدام نمایند. اگر برانندی... مشاهده نشد شنج بخشی از افکار عمومی جهت ورود به صحنه عملی اعتراض را پیش می‌گیرند که عمداً با ایجاد گروه‌های معترض در خیابان پیش خواهد رفت... مهم‌ترین اهدافی که پشت این سناریو نهفته است می‌تواند به شرح زیر باشد: اول؛ ایجاد چالشی بزرگ برای نظام... دوم؛ قراردادن شمشیری بر سر دولت برای گرفتن امتیاز... سوم؛ زدودن سناریوی فتنه ۸۸ و ابعاد آن از ذهن ملت... این نکته هم نباید دور از ذهن باشد که دولت یازدهم خواسته یا ناخواسته بستر فراهم‌شدن چنین دیدگاهی را در جامعه ایجاد کرده است که عواقب خوبی برای آن بر پی ندارد.

یادداشت: «چرا گفتوگوها محرمانه است؟»

محمد کاظم انبارلویی سخنگوی وزارت خارجه... در جمع خبرنگاران وقتی در برابر این پرسش قرار گرفت که جزئیات تماس کری و ظریف چه بوده است، گفت: قابل انتشار نیست! گفتوگوهای ایران و ۵۰۱ هم نه‌تنها در دولت‌های گذشته بلکه در دولت فعلی نیز مهر محرمانه دارد. واقعا علت چیست؟ علت واقعی آن لحن گفتوگوهای دو طرف است که گاهی به قطع گفتوگو منجر می‌شود. چرا دولت موقت سقوط کرد و از آن پس گفتوگو و رابطه با آمریکا قطع شد و حتی تلاش‌هایی که به ابتکار مک فارلین صورت گرفت جواب نداد؟ چون لحن آمریکایی‌ها یک لحن فوق‌العاده بی‌ادبانه و تحکم‌آمیز و زورگویانه است به گونه‌ای که اگر گوشه‌ای از این گفتوگوها فاش شود، مردم ایران به خیابان‌ها خواهند ریخت و پاسخ طرف مقابل را همچنان که طی سده‌ها گذشته داده‌اند قوی‌تر و محکم‌تر از لحن دیپلمات‌ها خواهند داد. فاش کردن گفتوگوها تنها فایده‌ای که دارد قطع گفتوگو است. لذا جمع‌بندی این بوده که کاری به متن گفتگو نداشته باشیم، نتیجه گفتوگو فاش شود آن هم نه همه آن!

کیتان

سر مقاله: «راه ماندگار؛ حسین شمسیان

به این سخن یک مقام ارشد قضایی آمریکا درخصوص تشنود مکالمات مردم آمریکا و جلسوسی از مردم جهان توجه کنید که گفته است: این حجم شدید از تشنود و دخالت در زندگی مردم، در تاریخ آمریکا بی‌سابقه بوده و با این روش می‌توان گفت که هیچ حرم خصوصی باقی‌نمانده است. امروز روح و اوضاع قانون اساسی آمریکا از این رفتارها آزرده و ناراحت است! حال باید از این مدعیان پرسید که نظام سرمایه‌داری که قبله آمال شملت ناقض آزادی‌های شهروندی است یا دولت برخاسته از دین مبین اسلام که در باورهای عمیق و فطری مردم و بسترهای عقلی و علمی جای دارد؟... نکته دیگر آنکه آرزوی آنها از کوبیدن بر طبل «دین دولتی» ساقط‌شدن این حاکمیت است... آنها دقیقاً می‌خواهند ۹۹درصد مردم ایران همانند مردم آمریکا برده یکطرفه طبقه مرفه و سرمایه‌دار باشند و البته در تلاشی کودکانه این آرزوی به‌گوربدنی را در پوشش فریبنده دموکراسی و آزادی به خورد مردم می‌دهند!

سیاست

عضو هیات پارلمان اروپا در گفت‌وگو با «شرق»:

از حق غنی‌سازی ایران دفاع می‌کنیم

خواهان گام‌های برابر ۲ طرف برای پایان تحریم‌ها هستیم

عکس‌الطاهر جعفری، شرق

دفتر نمایندگی به یک معنا در قالب سفارت اتحادیه اروپا در کشورهای مختلف راه‌اندازی می‌شود.

۴ به هر حال در دیدارهای انجام‌شده، رویکرد طرف ایرانی چه بوده؟

طرف ایرانی می‌گوید: زمانی که پیشنهاد رسمی اتحادیه اروپا به دست‌نشان برسد، این موضوع را مورد ارزیابی قرار خواهد داد اما ارزیابی من تا به اینجای کار این است که تا به حال نگاه منفی از نسوی طرف ایرانی به این مساله وجود نداشته است.

۴ یکی از انتقاده‌ها به غرب، «استاندارد دوگانه» آن در قبال سلاح هسته‌ای است در حالی که اسرائیل مجهز به سلاح هسته‌ای است، غرب باز خواستی از این رژیم نمی‌کند اما سایر کشورها با وجود تکذیب خود و در نبود اسناد، صرفاً به دلیل اتهام در معرض فشار قرار می‌گیرند. آیا پارلمان اروپا برنامه‌ای برای ملزم کردن اسرائیل به امضای ان‌پی‌تی دارد؟

ما همواره خواهان خلع سلاح هسته‌ای در منطقه خاورمیانه هستیم. اگر خواسته پارلمان و اتحادیه اروپا مبنی بر خلع سلاح هسته‌ای در خاورمیانه محقق شود، آن وقت می‌توانیم وارد گام بعدی شده و این مساله را روی میز بگذاریم.

۴ تصویرتان از ایران همان است که پیش از سفر در ذهن داشتید؟

خب من بر اساس روابط دوستانه با ایرانی‌ها، تا حدودی تصویر روشنی از شرایط ایران داشتم. من اهل اثرش هستم و باید بگویم که در مدت سکونت در ایران، احساس می‌کردم که در خلفام هستم. اینجا مانند اثرش منطقه‌ای کوهستانی است که همه‌جا منظره کوه‌ها دیده می‌شود. باید برای «اسکی» سفر دیگری به ایران داشته باشم و آشنایی بیشتر با مردم و فرهنگ ایرانیان.

۴ و بیشترین چیزی که از ایرانیان در ذهن‌تان ثبت شده بود؟

چشن روزروز **۴ رسانه‌های غربی اغلب تبلیغات کلیشه‌ای درباره ایران منتشر و باز تولید می‌کنند که منطبق با واقعیت نیست، آیا با توجه به تجربه شخصی خود‌تان از این سفر، فکر می‌کنید پارلمان اروپا برای تصحیح کلیشه‌های شکل گرفته‌باید تدابیری بیندیشد؟**

همین سفر آغازی برای کلیشه‌زایی بوده، دو طرف باید همدیگر را بشنوند و برای درک مشترک دوجانبه گام بردارند. افزایش سطح تعاملات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی و تبادل دانش‌اچو جمله برنامه‌هایی است که می‌تواند به این کلیشه‌ها پایان دهد. مردم غرب باید برای شناخت بیشتر ایرانیان تلاش کنند و افزایش سفرهای دوجانبه می‌تواند این فرصت را به وجود آورد. انتقال و مبادله تکنولوژی، دانش و فناوری می‌تواند سرآغازی به سوی گفتوگوهای مشترک باشد. به هر حال نبود هرگونه ارتباط سیاسی و دیپلماتیک در همه این سال‌ها برداشت‌های نادرستی از سوی دو طرف ایجاد کرده و باید تلاش کنیم تا فهم مشترکی بین طرف ایرانی و غرب به وجود بیاید. نگاه مردم اروپا به ایرانیان شاید خصمانه نباشد، اما چندان دوستانه هم نیست.

شیب تند کاهش تجارت

در دوران خاتمی، میزان مبادلات اقتصادی میان ایران و ایتالیا، به بیش از دوپیر افزایش یافت و این کشور اولین شریک تجاری ایران در اروپا نام گرفت. بر این اساس حجم مبادلات تجاری دو کشور از حدود دومیلیاردیورو در سال ۱۹۹۹ به رقم پنجمیلیارد۰۰۰میلیون‌یورو در سال ۲۰۰۵ تبدیل شد. یک روی کارآمدن دولت «محمود احمدی‌نژاد»، روابط ایران و ایتالیا آنچنان دستخوش سیاست‌های دولت جدید در ایران و ایتالیا قرار گرفت که از سال ۲۰۰۶ روند رشد میلالات اقتصادی متوقف یا کند شد. در سال‌های آغازین دولت نهم در ایران رشد مبادلات تجاری به‌طور محسوسی دچار کاهش شد و تا پایان ۲۰۱۰ (زمستان ۱۳۸۹) به پنجمیلیاردیورو رسید. همچنین طی شش‌ماهه دوم سال ۲۰۰۶ به مقایسه با ۲۰۰۵ صادرات ایتالیا به ایران ۱۰درصد کاهش نشان داد. اوج این سردی روابط را در تنها سفر «محمود احمدی‌نژاد» به ایتالیا که در سال ۸۷ رخ داد، می‌توان لمس کرد: دورانی که می‌توان از آن به‌عنوان دوران «خیلی دور» در روابط ایران و ایتالیا نام برد. هرچند این سفر جهت ترک در اجلاس سازمان خواربار جهانی (فاو)، بود اما نه‌تنها هیچ استقبال رسمی‌ای از او در فرودگاه نشد، بلکه هیچ مقام ایتالیایی‌ای نیز با رئیس‌جمهوری وقت ایران دیدار نکرد. «محمود احمدی‌نژاد» برای مراسم شام نیز دعوت نشد و همان شب رم را به مقصد تهران ترک کرد. این تنها سفر احمدی‌نژاد به ایتالیا در طول هشت‌سال ریاست‌جمهوری‌اش بود که آن هم به دعوت مقامات ایتالیایی صورت نگرفته بود.

امله در صفحه ۱۵

رویکرد آمریکایی متفاوت است. ما باید تفاوت‌های آمریکا و اروپا را در حل مسائل در نظر بگیریم. اما پارلمان اروپا تاکید دارد که حق غنی‌سازی بر اساس معاهده ان‌پی‌تی به رسمیت شناخته شده و ما از این حق دفاع خواهیم کرد.

۴ منطقه خاورمیانه این روز‌ها در مشکلات مختلفی فرو رفته و وضعیت سوق‌الجیشی ایران در این منطقه، ویژه است. پارلمان اروپا در این مورد تا چه میزان به ویژگی‌های منطقه‌ای ایران برای حل‌وفصل مسائل توجه دارد؟

ایران در مقایسه با دیگر کشورهای منطقه از «پلورالیسم» و تکتزگرایی بر خوردار است. شهروندان ایرانی، انسان‌های تحصیلکرده‌ای هستند که شاخص تحصیلات و آگاهی، فرصت‌های باقوه فراوانی را برای این کشور به وجود می‌آورد. در یک کلم باید بگویم که ایران، زمین حاصلخیزی دارد. اروپا در این مدت فرصت‌های اقتصادی زیادی را از دست داده، به ویژه در بخش انرژی. فراموش نکنید تحریم همیشه در ابعاد اقتصادی برای دو طرف، زیان آور است.

۴ و البته نکته مهم‌تر اینکه تحریم‌های وضع‌شده علیه ایران، زندگی به مردم عادی آسیب رسانده است. آیا هیات اروپایی در سفر به ایران این مسائل را مورد توجه قرار داده‌اند؟

بدون تردید هر تحریمی آثار اقتصادی دارد اما آنچه در این سفر دریافتیم، تاثیر تحریم‌ها برر ابعاد مختلف زندگی شهروندان عادی ایرانی است. زندگی روزمره مردم ایران از تحریم‌ها متضرر شده و هیات پارلمانی اروپا این واقعیت را از نزدیک مشاهده کرد. برای نمونه در بخش تحریم‌های دارویی، شاید تحریم‌ها شامل تحریم دارویی نشود اما دشواری در مبادلات مالی طرف غربی و ایران موجب خواهد شد که تحویل دارو به سلاگی امکان پذیر نبوده و به طور طبیعی، آسیب‌هایی برای مردم عادی و به ویژه بیماران به وجود آید.

۴ نگاه پارلمان اروپا به تحریم‌های جدید آمریکا علیه ایران پس از توافق اژنوا چیست؟

ببینید ما - اروپا - همچنان در بسیاری زمینه‌ها با آمریکا مسائل حل‌نشده‌ای داریم که برای حل‌وفصل آن تمرکز کرده‌ایم. از جمله مساله «شنوده‌ها» به هر شکل در یک رابطه دوجانبه، پایبندنبودن به تفاهمنامه از سوی هر طرف که باشد، کار قابل درکی نیست... ما به هر شکل خواهان گام‌های برابر دو طرف برای رسیدن به پایان تحریم‌ها هستیم. البته در مورد مواضع اخیر کنگره آمریکا باید بگویم که اینها قطعاً نباید تازہ

نیستند و نباید سوبوردشت شوند. اینها مراحل اجرایی‌شدن تحریم‌هایی است که در گذشته به تصویب رسیده بود. واقعیت تلخ تحریم این است که گاهی فرآیند برداشتن تحریم به همان دشواری وضع آن است و شاید کمی هم پیچیده‌تر. نکته مهم اینکه پارلمان اروپا خواهان رویکرد همراه‌ها به ایران است و تلاش دارد تا در تصمیم‌های پارلمان به این وجه توجه داشته باشد.

۴ البته در دیدار اخیرتان با آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی نیز ایشان از سکوت اروپا در برابر برخی مواضع آمریکا انتقاد کردند.

ببینید به شکل تاریخی، رویکرد اروپایی به مسائل با «سر صحبت» را بین تهران و رم گشوده است. در طول سال‌های پس از انقلاب، حتی پس از جنگ نیز، مسایل و مشکلاتی، مانند ماجرای امیکونوس» در رابطه ایران و اروپا پیش آمد که منجر به افزایش فاصله بین تهران و پایتخت‌های قاره سبز شده بود. اسفند ۷۶، نزدیک به ۹هـ پس از پیروزی تاریخی خاتمی و شعارهای نوین و جذابش، نخستین گام از جانب اروپا برای نزدیک‌شدن به تهران برداشته شد. «امبرتو دینی»، وزیرخارجه وقت ایتالیا، به‌عنوان اولین وزیر اروپایی مهم در تهران حاضر یافت. پس از آن سال‌های پر تنش ایران و غرب، یک وزیر تاثیر گذار اروپایی به تهران آمده بود: اتفاقی که دقیقاً این‌روز‌ها در حال رخ‌دادن است. پس از هشت‌سال، اما یونینوا، وزیرخارجه ایتالیا، در دولت جدید ایران، نخستین وزیر اروپایی است که وارد تهران شده است. زمانی که «محمد خاتمی» رئیس‌جمهوری ایران در اسفندماه ۷۷ تصمیم به عزیمت به اروپا می‌گیرد، دو گزینه پیش‌رو داشت «رم» و «پاریس» اما «خاتمی» رم را برگزید چراکه ایتالیا عزمش برای بهبود روابط بیشتر بود. با توجه به پیشنهاد گفت‌وگوی تمدن‌های خاتمی که شهرورام همان سال در مجمع عمومی سازمان ملل مطرح شد، علاقه ایران نیز برای گوشودن فصل جدیدی از رابطه با اروپا از طریق ایتالیا بیشتر شده بود.

۴ شش سالی می‌شود که هیاتی از پارلمان اروپا به ایران نیامده. حتی سفر هیات پیشین هم به شکل غیررسمی انجام شده بود. فکر می‌کنید با گذشت سال‌ها، حالا این سفر می‌تواند آغازی برای ازسرگیری روابط میان ایران و غرب باشد؟

در تمام سال‌های گذشته، نه‌تنها شش سال، که در سه دهه اخیر ارتباط ضعیفی میان ایران و غرب وجود داشته، گاهی مسایل به غرب بازمی‌گشته و گاهی به ایران. اما خیلی خوشحالم‌یم که بعد از مدت‌ها نبود ارتباط و تبادل نظر، حالا ما به ایران آمده‌ایم. حضور هیات رسمی پارلمان اروپا در ایران می‌تواند نویدبخش سفرها و روابط بعدی باشد. برای شکل‌گیری همین سطح از روابط تلاش‌های زیادی صورت گرفته، سفر هیات پارلمانی اروپا یک سفر عادی به کشورهای مختلف است اما خب در ایران به دلیل روابط مسالمانه این سال‌ها، این شکل از سفر‌ها امکان پذیر نبوده این سفر می‌تواند فرصتی برای هم‌صحبتی میان دو طرف و گوش‌سپردن به مسائل باشد به هر حال چند دهه است که ما حرف‌های یکدیگر را به درستی نشنیده‌ایم. تصحیح دانسته‌های مبتنی بر خطا نیازمند زمان است. نگاه ما به ایران بر اساس اطلاعات تکلیفی شکل گرفته و افزایش سطح روابط می‌تواند به تغییر کلیشه‌های موجود کمک کند. از اینها گذشته رویکرد خصمانه به ایران از سوی غرب نیازمند تصحیح است.

۴ این روز‌ها پیرامون نهاد ایرانی دعوت‌کننده از هیات شما، حاشیه‌هایی مطرح شده، شما به طور رسمی از سوی چه نهادهای ایران سفر به ایران دعوت شده‌اید؟

خب این دعوت از نسوی پارلمان اروپا صورت گرفته و سفرهای متداولی است که اغلب هیات‌های پارلمان اروپا به کشورهای مختلف دارند و چیز تازهای نیست. اما خب در مورد ایران، بعد از سال‌ها اتفاق افتاده و اقدام موثری است.

۴ و البته حاشیه‌های اصلی مربوط به دیدار هیات شما با نسرين ستوده و جعفر پناهی است. در حال حاضر برخی نمایندگان در مجلس معترضند و معتقدند این دیدار‌ها قانونی نبوده است؟

منظور تان از قانونی بودن این دیدار‌ها چیست، ما می‌توانستیم با آنها دیدار کنیم و دیدار کردیم. ببینید نسرين ستوده و جعفر پناهی برنده جایزه «ساخاروف» اتحادیه اروپا بوده‌اند؛ همان جایزه‌ای که اسمال به «مالله» از پاکستان رسید. به همین خاطر وقتی ما در قالب اعضای پارلمان اروپا به ایران آمدم، تمایل داشتیم با آنها دیدار کنیم.

۴ خب ابهام درباره نوع دیدار بوده، آیا این دیدار به شکل غیررسمی انجام شده، یا در چارچوب دیدارهای رسمی بوده؟ نکته دیگر اینکه آیا شما قبل از سفر هم برای دیدار با این دو نفر برنامه‌ریزی و با مقامات مسئول ارتباطی داشته‌اید کرده بودید؟

به نظرم برنامه‌ریزی درباره قبل و بعد از سفر خیلی مهم نیست. نکته مهم این است که در دیدار هانس اسبودا، عضو هیات پارلمان اروپا به ایران با محموداود لارچجانی، دبیر ستاد حقوق بشر، ایشان تاکید داشتند که خاتم ستوده شهروند آزادی هستند و دیدار با ایشان منع قانونی ندارد، به این ترتیب

شرق، محمدحسن نجمی؛ وزیرخارجه ایتالیا، امروز به تهران

می‌آید تا اولین وزیر اروپایی باشد که در دولت جدید وارد تهران می‌شود. رم، گاهی خیلی دور، گاهی خیلی نزدیک، فاصله پروازی تهران- رم حدود سه‌هزار۰۵۰کیلومتر است، اما گاهی این فاصله دورتر از اینها شده بود. این‌روز‌ها تماس‌های نزدیک ایران و ایتالیا نشان‌دهنده آغاز دوباره روزه‌های شیرین در رابطه بین دو کشور است. پس از نخست‌وزیر وزیرخارجه سابق ایتالیا که هفته گذشته به دیدار مقامات ایرانی آمده بود، امروز «اما یونینوا» میهمان ایرانیان است و نکته جالب اینکه بااین سفر، تاریخ پس از ۱۴سال تکرار شد، زیرا وزیر خارجه ایتالیا در سال ۷۶ نیز اولین وزیر اروپایی بود که راهی تهران شده بود. ایتالیا به‌عنوان سومین قدرت اقتصادی حوزه یورو، سعی داشته نگاه معتدل‌تر نسبت به آنچه هم‌بیمان اروپایی‌اش نسبت به ایران دارند، داشته باشد. رابطه ایران و ایتالیا، لاقل در دوران معاصر قسمتی بیش از ۱۵۰سال دارد. در سال ۱۸۶۲ قرارداد مودت و در سال۱۸۷۳ موافقتنامه تجاری بین دو کشور منعقد شد و از سال ۱۸۸۶ نیز دو دولت اقدام به تاسیس سفارت داییی در پایتخت‌های یکدیگر کردند که از نظر قدمت، روابط دو کشور جزو معدود مناسباتی به‌شمار می‌روند که از چنین سابقه تاریخی‌ای برخوردار هستند. هر دو کشور دارای تمدنی تاریخی و تاریخی تمدن‌ساز هستند. برخی بر این عقیده‌اند که مردمان ایران و ایتالیا رفتاری مشابه یکدیگر دارند و به گفته بسیاری از آن‌روا برهنه‌ها، ایرانیان در چکمه اروپا کمتر احساس غربت می‌کنند.

اسفند ۷۶ سفر اولین وزیر خارجه اروپایی

تاریخ و تمدن پرشکوه طرفین، همواره موضوعی بوده که

ادامه از صفحه اول

بلدا و هویت ایرانی

امروز خوشبختانه ما ادبیاتی مدرن برای توصیف و تحلیل آیین‌های ایرانی و با تمرکز بر گروهی از آنها از جمله انقلاب‌های فصلی، به‌ویژه بهاری (نوروز)، تابستانی (تیرگان) پاییزی (مهرگان)، انقلاب زمستانی (یلدا) برخورداریم. این ادبیات البته خود در امتداد سنت‌های دیرینه‌تری در ادبیات ایرانی و اسلام در ایران قرار می‌گیرند که می‌توان نمونه‌های درخشانی از آن را به‌خصوص و در نزد متفکرانی چون ابویرحان بیهونی مشاهده کرد: گرایش‌هایی که جز در نزد گروهی از افراد متعصب و نادان نسبت به هویت و سنت‌ها و تاریخ این کشور، هرگز جشن‌های ایرانی پیش از اسلام را در برابر و در تضاد با جشن‌های اسلامی قرار ندادند بلکه تلاش کردند که از این دو گروه از مناسبت‌ها به هویتی ویژه برسند و آن را به‌مثابه عاملی برای وحدت هویتی ایرانی به حساب بیاورند. بدون شک در این‌روز‌ها، بزرگان اندیشه و متخصصان این حوزه یعنی فرهنگ مردمی ایران با هم با ارایه آخرین اطلاعات و تحقیقات خود، ما را در شناخت بهتر این فرآیندهای شکل‌گیری فرهنگی و شخصیتی در پهنه بزرگ انسانی ایران آگاه‌تر خواهند ساخت.

اما در یادداشت کوتاه، هدف ما انجام با جایگزینی برای آن کار ضروری نیست که متخصصان خود را دارند. بلکه نگاهی دیگر، گون، از درجه دید انسان‌شناسی مدرن و موضوع هویت ایرانی است به ابزار قدرت‌تمندی که تاریخ اسطوره‌ای و فرآیندهای جشن‌گونه می‌توانند در اختیار نظام‌های مدرن قرار دهند تا بتوانند به ایجاد هویت‌های جدید و کاملاً در انطباق با محیط و جریان زمانی و مکانی و روابط کاملاً نوینی که انقلاب اطلاعاتی به وجود آورده است یاری رسانند. واقعیت در آن است که جریان جهانی‌شدن به گفته آرجون اپادورای، انسان‌شناس آمریکایی هندی‌تبار و مطرح‌ترین متخصص و نظریه‌پرداز جهانی این روند، فرآیندی متناقض است: به این صورت که از یک‌سو هویت‌ها را تقلیل می‌دهد و تلاش می‌کند هویت‌های قدیمی‌تر و محلی را در هویت‌های جهانی ذوب کرده و دست به نوعی یکسان‌سازی و فرهنگ‌پذیری بزند و در نتیجه به‌گونه‌ای فقر هویتی دامن می‌زند که نشانه آن از میان‌رفتن زبان‌ها، آیین‌ها و رویکردها و باورهای محلی به سود گروه اندکی از زبان‌ها و شیوه‌های اندیشیدن مرکزی است، اما در شکل متناقض، این روند، زندگی مردمی‌ساز نیز هست، زیرا سبب می‌شود که دقیقاً به دلیل تهدید هویتی که ایجاد می‌شود، نیازهای جدید هویتی برای تشخیص یافتن و برجسته‌سازی هویت‌های محلی در مردمان پهنه‌های مختلف ایجاد شود و از این‌رو، بازگشت و احیای جشن‌های باستانی را نباید لزوماً نوعی سنت‌گرایی و تمایل به رد جهان امروز دانست بلکه برعکس دقیقاً می‌توان آنها را پدیده‌ای مدرن به حساب آورد که جهان مدرن را بار دیگر به تعبیر امیرجیالیلاده)بازمی‌آفریند.

هویت ایرانی و فرهنگ این پهنه که چندهزارسال پیشینه تاریخ سیاسی و اجتماعی، ده‌ها زبان، صدها گویش، هزاران سنت و جشن و آیین‌های محلی و ملی را حمل می‌کند، یکی از زیباترین تلفیق‌ها را در جهان کنونی میان سنت‌هایی با ریشه‌های مختلف به وجود آورده و نشان داده است که می‌توان این سنت‌ها را با یکدیگر تلفیق و از مجموع آنها هویت مدرنی را ساخت که هر چند پیچیده است، اما اگر بدین بنایشیم قابل تحقق یافتن و امکان دادن به زیستن در فضایی از آرامش و همسازی است. تاریخ پیش از اسلام ایران و آیین‌ها و مزدایی، به‌این ترتیب، پس از ورود ایران به دوران اسلامی نه‌تنها نفی نمی‌شود، بلکه به قول هاری کرن بر یک فرآیند امری ایرانی دامن می‌زند که ریشه‌های عمیق خود را در سازگاری سنت اسلامی با سنت‌های دینی و عرفی ایرانی پیش از اسلام می‌یابد. هم از این‌رو است که ایرانیان امروزی توانسته‌اند در ترکیبی شگفت‌آور، سه‌توقیم مزدایی، اسلامی‌خورشیدی و مهی (قمی) و رومیایی و سیاسی را با یکدیگر ترکیب و آن را در زندگی روزمره خود به واقعیتی تبدیل کنند و حتی به‌رغم اتفاقاتی ناخوشایند همچون انطباق آیین‌های جشن و سوگواری که به دلیل عدم انطباق زمانی سیستم‌های خورشیدی و مهی در تقویم، گامیه‌گاه اتفاق می‌افتد، از بروز بحران جلوگیری کنند. سازگاری با بهتر بگویم همسازی، راز موفقیت فرهنگ ایرانی برای بقای آن در طول هزاران سال است: انعطافی که امتیازات خود را می‌شناسد و به جای آنکه نظام‌های گوناگون آیینی، جشن‌ها، سوگواری‌ها، زبان‌ها و اقوام را علیه یکدیگر بشورد و تلاش کند به تفکر سلسله‌مراتبی و تحقیر این و آن اقلیت و اکثریت کردن فرهنگ‌ها دامن بزند، از یک جمع و وحدت در فرآیندهای فرهنگی‌ساختن بگوید و آن را ستایش کند. فرهنگ ما، همان‌گونه که زبان فارسی را از زبان یک قوم بدل به زبان یک ملت کرد و آن را به یکی از قدرتمندترین زبان‌های کنونی جهان در عرصه ادبیات و علوم تبدیل کرد، این توانایی را نیز داشت و دارد که نه‌تنها سایر زبان‌های ایرانی را از میان برندارد بلکه برای همه آنها حتی کم‌مؤثرترین آنها حتی زبان‌های عملاً از میان‌رفته‌ای سانسغدی، ادبیات و دستور زبان و مجموعه واژگان تدوین کند. امروز هم اگر تلاش کنیم از انحرافات و تندی‌ری‌ها جلوگیری کنیم، خواهیم توانست که در نظام‌های

پشت به پشت و با این روش می‌توان گفت که هیچ حرم خصوصی باقی‌نمانده است. امروز روح و اوضاع قانون اساسی آمریکا از این رفتارها آزرده و ناراحت است! حال باید از این مدعیان پرسید که نظام سرمایه‌داری که قبله آمال شملت ناقض آزادی‌های شهروندی است یا دولت برخاسته از دین مبین اسلام که در باورهای عمیق و فطری مردم و بسترهای عقلی و علمی جای دارد؟... نکته دیگر آنکه آرزوی آنها از کوبیدن بر طبل «دین دولتی» ساقط‌شدن این حاکمیت است... آنها دقیقاً می‌خواهند ۹۹درصد مردم ایران همانند مردم آمریکا برده یکطرفه طبقه مرفه و سرمایه‌دار باشند و البته در تلاشی کودکانه این آرزوی به‌گوربدنی را در پوشش فریبنده دموکراسی و آزادی به خورد مردم می‌دهند!